LEXICAL AND STYLISTIC FEATURES OF THE CONTEMPORARY PREACH

Inga Druță
Assoc. Researcher, PhD, Hab., The Philology Institute of the Moldavian Academy of Sciences

Abstract:It seems that the most "impenetrable" discourse, almost refractory to neologisms, is the preach. The importance of setting up the language register and building discourse is increasing when it comes to communicating with as many listeners as possible with different cultural levels. Therewith, it is not easy to maintain the ideal relationship between conservatism, archaicism, respect for dogma and rigorous terminology – and innovation, closeness to modern language styles, accessibility. To what extent does religious speech remain archaic?
In the current preach, everybody is looking for an ideal formula for combining traditional means for religious discourse, either with the language of science or with that of philosophy and literature.

Keywords: preach, religious language, discourse, register, archaicity, tradition, innovation

Înainte de 1989, cercetarea lingvistică a textelor religioase era ascunsă sub titluri care mascau, nu din vina autorilor, adevăratul scop al acestora. După 1990 textele religioase au devenit un teren fertil pentru cercetarea filologică, cu rezultate notabile în stilistica lingvistică şi în cea literară.

Sintagma *limbaj bisericesc*, frecventă în studiile din ultimele două decenii, continuă, semantic şi conceptual, mai vechea formulare *limba cărţilor bisericeşti* a lui Onisifor Ghibu (*Limba nouălor cărţi bisericeşti*, Sibiu, 1906) şi a lui S. G. Vârgolici (Reforma limbei din cărţile bisericeşti, în *Convorbiri literare*, 1877, nr. 11, p. 433-441).

Începând cu Lazăr Şăineanu, terminologia religioasă apare între preocupările specialiştilor în domeniu. Unul dintre capitolele lucrării sale *Încercare asupra semiologiei limbii române. Studii istorice despre tranzicţiunea sensurilor* (1887) este consacrat relaţiei dintre creştinism şi limba română. Un studiu important pentru perioada în care a apărut este cel al lui Ioan Bălan, *Limba cărţilor bisericeşti. Studiu istoric şi liturgic* (Blaj, 1914).

Sintagma *stil religios*, fără a fi numită ca atare, era subînţeleasă într-un studiu al Lidiei Sfîrlea (publicat în 1972) despre delimitarea stilurilor literare româneşti pe baza cercetării *Bibliei* în comparaţie cu texte beletristice, ştiinţifice şi juridice. Despre stilul cărţilor religioase româneşti din secolele XVI-XVII a scris şi Dimitrie Macrea. Stilul religios al limbii române literare este recunoscut, după 1990, de Dumitru Irimia (1999: 66) şi de Rodica Zafiu (2001). *Limbajul bisericesc*, despre care a scris Gheorghe Chivu, este numit *limbaj liturgic* de Maria Ivăniş Frenţiu (2013). Un element comun celor doi cercetători este scoaterea comunicării (scrise, orale) cu mesaj religios din sistemul stilurilor limbii române literare. Analizând particularităţile textelor religioase, Gheorghe Chivu conchide că „departe de a fi un simplu stil al limbii române literare, limbajul bisericesc reprezintă o variantă funcţională paralelă şi echivalentă cu ceea ce am putea numi «limbaj laic»”, individualizându-se prin numeroase trăsături de tip arhaic şi modalităţi de exprimare conservatoare (Chivu 1997: 15).

BDD-V4568 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:14 UTC)

Comparând şi analizând un corpus de texte religioase reprezentative, din punctul de vedere al doctrinei expuse, pentru cultul creştin, respectiv catolic şi greco-catolic, Dana-Luminiţa Teleoacă evidenţiază mai multe aspecte: concurenţa neologismelor cu termeni din fondul mai vechi al limbii; arhaismele lexicale şi semantice; elementele populare şi regionale; evoluţia semantică a unor termeni din limbajul religios (Teleoacă 2005, 2008).

Multitudinea acestor particularităţi incontestabile îndreptăţeşte opinia că limbajul religios nu este doar un stil (al limbii comune), ci trebuie înţeles ca „un diasistem în sine cu mai multe variante sau stiluri subordonate" (Chirilă 2005: 155).

O cercetare lingvistică a limbajului religios trebuie să urmărească deopotrivă poziţia stilistică a formelor, concurenţa arhaismelor şi a neologismelor, derivarea sau specializarea semantică în interiorul lexicului bisericesc, fenomenele sintactice şi textuale caracteristice.

În opinia Rodicăi Zafiu, există mai multe variante ale limbajului bisericesc: limbajul textelor sacre, al predicii, al rugăciunii, terminologia „tehnică", stilul scrierilor teologice au fiecare trăsături proprii şi manifestă afinităţi cu alte limbaje (literar, filosofic etc.). O serie de variante publicistice ale limbajului religios apar în mass-media. Sunt importante şi stilurile individuale: limbajul religios al lui Nicolae Steinhardt, de pildă, oferă o soluţie bine individualizată şi eficientă (chiar teoretizată ca atare) de combinare a arhaismului cu neologismul şi cu expresia familiară de extremă vivacitate şi pregnanţă (2001).

„Importanţa fixării registrului lingvistic şi a construirii discursului creşte totuşi în situaţia în care se urmăreşte comunicarea cu cât mai mulţi cititori şi ascultători, de nivele culturale foarte diferite: nu e uşor de găsit raportul ideal între conservatorism, – deci arhaicitate, respectare a dogmei şi a unei terminologii specifice, riguroase – şi inovaţie, apropiere de stiluri moderne ale limbii, accesibilitate. În ce măsură discursul de tip religios rămâne, cel puţin în domeniul lexicului şi al unor structuri sintactice, arhaic?" (2001)

În cele ce urmează, vom analiza unele particularități ale predicii actuale sub aspect lexical și stilistic, bazându-ne pe textele înregistrate (35) într-un corpus de texte nedialectale (Hoarță Cărăușu 2013).

Din perspectivă lexicală, în discursul religios oral predomină lexemele caracteristice registrului şi conţinutului exprimat, care pot fi încadrate în mai multe categorii:

- termeni fundamentali privind viaţa religioasă, numiţi de Liviu Onu strat latino-elin: *biserică*, *duminică*, *botez*, *sărbătoare*, *Dumnezeu*, *păcat*, *creştin*, *suflet*, *rugăciune*, *credinţă*, *a crede*, *minune*, *cruce*, *(a se) închina*, *preot*, *martor*, *înger*, *mormânt*, *scriptură*, *cer*, *Crăciun*, *Paşti*, *păstor*, *lumânare*, *cler*, *(a) boteza*, *sacru*, *blasfemie*, *păgân*, *iertare*, *altar*, *(a) cununa*, *înger*, *arginți*, *drac*;

- termeni de origine slavă: *rai*, *post*, *(a) posti*, *sfânt*, *apostol*, *evanghelie*, *diavol*, *utrenie*, *jertfă*, *fariseu*, *(a) smeri*, *milostenie*, *har*, *duhovnic*, *spovedanie*, *maslu*, *agheasmă*, *duh*, *strană*, *(a) mărturisi*, *veşnic*, *slavă*, *(a) propovădui*, *mironosiță*, *icoană*, *veste*, *proroc*, *praznic*, *sobor*, *molitvă*, *jertfelnic*, *molitfelnic*, *mitropolit*, *milă*, *schit*, *vrednic*, *protopop*, *stareț*, *moaște*, *hram*, *milostiv*, *amin*, *(a) răstigni*, *(a se) căi*, *potir*, *smerenie*, *Rusalii*, *vecernie*, *arhiereu*, *mir*, *diacon*, *(a) oblădui*, *slujbă*, *muceniță*, *pomelnic*, *sfeștanie*, *pustnic*, *troiță*, *blagoslovenie*;

- termeni de origine neogreacă: *catapeteasmă*, *antimis*, *sihastru*, *heruvic*, *axion*, *evlavie*, *icos*, *omilie*;

- termeni de origine neogreacă prin intermediar slavon: *patriarh*, *călugăr*, *liturghie*, *arhiepiscopie*, *epitrahir*, *arhimandrit*, *acatist*, *candelă*, *paraclis*;

- termeni cu origine multiplă: *creație*, *diabolic*, *templu*, *pastoral*, *parohie*, *parohial*, *misionar*, *teologie*, *sinod*, *ortodox*, *ortodoxie*, *canon*, *paradis*, *catehumen*, *demon*;

BDD-V4568 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:14 UTC)

- termeni de alte origini: *profet* (fr.), *pericopă* (germ.), *(a) mântui* (mag.), *pelerin* (fr.), *ierarh* (bg.), *capelă* (it.), *mesianic* (fr.), *pascal* (fr.);

- termeni derivați pe teren românesc: *credincios*, *înviere*, *mântuitor*, *(a) păcătui*, *neascultare*, *nepocăință*, *nevoință*, *pocăință*, *duhovnicesc*, *răsplată*, *curăție*, *împărtășanie*, *(a se) împărtăși*, *cuvios*, *preacuvios*, *cucernic*, *preacucernic*, *preasfânt*, *(a) preamări*, *dumnezeire*, *dumnezeiesc*, *treime*, *preaslăvit*, *vestitor*, *mărturisitor*, *născătoare*, *mărturie*, *prorocie*, *haric*, *sobornicesc*, *întinăciune*, *necurăție*, *sfințenie*, *ctitorie*, *(a se) nevoi*, *enoriaș*, *clopotniță*, *jertfelnicie*, *evlavios*, *arhipăstor*, *arhipăstorire*, *eparhial*, *(a) păstori*, *spovadă*, *umilință*, *atotțiitor*, *nevrednic*, *frățime*, *autodumnezeire*, *protopopiat*, *(a) încreștina*, *cununie*, *sfințitor*, *neprihănit*, *îndumnezeit*, *(a) demoniza*, *înduhovnicit*;

- termeni specializați în context religios: *intrare*, *ieşire*, *izgonire*, *judecată*, *datină*, *cântare*, *frate*, *domn*, *părinte*, *fiu*, *fecioară*, *închinare*, *înfrânare*, *patimă*, *iubire*, *dezlegare*, *rânduială*, *creator*, *învățătură*, *rod*, *adormire*, *acoperământ*, *înălțare*, *ascultare*, *lege*, *împăciuitor*, *luminare*, *întâmpinare*, *lucrare*, *împărăție*, *legământ*, *laudă*, *deșertăciune*, *rob*, *aproapele*, *turmă*, *pogorâre*, *desăvârșire*, *taină*, *adumbrire* („trăiesc sub *adumbrirea* duhului sfânt", p. 86), *vas* („*vase* binecuvântate ale preasfântului duh", p. 86), *lepădare*, *cădere*, *ispită*, *poruncă*, *râvnă*, *lumină*;

- calcuri: *(a) binecuvânta*, *dreptslăvitor*, *Buna Vestire*;

- perifraze: *cel rău*, *cel viclean* („diavol").

Unele lexeme dintre cele întâlnite în textele cercetate nu figurează în dicționare: *nepocăință*, *întinăciune*, *jertfelnicie*, *(a) încreștina*, iar termenul *jertfelnic*, înregistrat în dicționare numai ca substantiv neutru cu sensul „*(înv.)* Loc destinat aducerii jertfelor; (în Biserica creștină) masa din altar", funcționează în predici şi ca adjectiv: *la patruzeci de zile (...) trupul femeii este refăcut după efortul* ***jertfelnic*** *al naşterii* (p. 32); *luptă* ***jertfelnică*** *pentru apărarea identităţii şi unităţii naţionale româneşti* (p. 39); *iubirea sa* ***jertfelnică*** *faţă de neamul omenesc* (p. 114); *situaţia aceasta* ***jertfelnică*** (p. 529).

Pentru limbajul religios românesc sunt caracteristice formaţiile cu prefixul *în- (îm-*): *a îndumnezei*, *a încreştina*, *a înduhovnici* şi derivatele lor. *A îndumnezei* este atestat în texte dintre cele mai vechi (la Coresi, de exemplu), fiind prezent în dicţionarele istorice şi – dar cu o definiţie incompletă – chiar în DEX. Explicaţiile oferite de dicţionarul general – „(rar) A diviniza. ♦ A glorifica, a preamări" – nu sunt cele curente în discursul religios. Un dicţionar de specialitate – Stoian 1994 – le reproduce, adăugând însă valoarea construcţiei reflexive: „a deveni asemănător cu Dumnezeu". *A încreştina* este înregistrat mai ales în textele populare, aflându-se în concurenţă cu forma fără prefix, *a creştina*, care a fost selectată de limba literară (şi inclusă în DEX). În ciuda opţiunii instanţelor normative, în limbajul religios actual se observă o preferinţă clară pentru *a încreştina* şi pentru derivatele sale: *aţi* ***încreştinat*** *acest prunc* (p. 98), *primii care s-au* ***încreştinat*** (p. 534). Şi mai frecvent apare verbul *a înduhovnici* (preferat lui *a spiritualiza* nu numai pentru că perechea reproduce specializarea lexicală confesională *duh/spirit*,ci şi pentru că neologismele par prea încărcate de conotaţii profane): *ne-am aştepta ca ceilalţi zece apostoli poate să fie mai* ***înduhovniciți*** (p. 134); *nu ceri nimic dacă eşti într-adevăr* ***înduhovnicit***(p. 139); *ajungi la o stare* ***înduhovnicită*** *cân' îţ' pui o întrebare esenţială* (p. 140). *A înduhovnici* nu apare însă nici în DEX, nici în Stoian 1994: „încă o dovadă a faptului că neglijarea stilistică a limbajului religios s-a reflectat în lexicografie şi că fenomenul riscă, din păcate, să se perpetueze" (Zafiu 2001).

În discursul religios, conservator şi tributar tradiției, se întâlnesc frecvent cuvinte marcate în dicționarele explicative generale ca învechite: *casnic* „apropiat" (***casnici*** *ai lui*

BDD-V4568 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:14 UTC)

Dumnezeu,**Cuvânt la Duminica Samarineanului**, p. 44); *credincioşie* „fidelitate" (*să-i dăruiască* ***credincioşie*** *faţă de biserica şi mitropolia pe care o slujeşte aici, în Moldova*, **Parenează la hirotesie**, p. 89); *zăbavnic* „întârziat; încet" („O, nepricepuţilor şi *zăbavnicilor* cu inima…", **Discurs religios rostit la Biserica Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril, Paşcani, jud. Iaşi**, p. 527); *plinire* „împlinire; întregire; realizare" (*el este cununa, el este* ***plinirea****, el este desăvârşirea proorocilor şi a întregii legi a lui Dumnezeu*, **Discurs religios rostit la Biserica Adormirea Maicii Domnului, Paşcani, jud. Iaşi**, p. 558), precum şi construcţii arhaice: *vă bucuraţi* ***întruel*** *cu bucurie negrăită şi preaslăvită* (**Cuvânt la Duminica Tomii**, p. 21), *prezenţa lui este* ***roditoare de bucurie*** *preaslăvită şi de viaţă veşnică în viaţa noastră* (ib., p. 21), *aceasta nu* ***însemnează*** *că Dumnezeu nu există* (ib., p. 22).

Sub aspectul frecvenţei, se pare că cel mai „impenetrabil" discurs, aproape refractar la neologisme, este ***predica***. Ca orice fenomen viu, şi codul metalingvistic al stilului liturgic al limbii asimilează elemente noi. Pe fundalul arhaic al predicilor, contrastând vizibil cu mediul lingvistic, apar neologisme şi sintagme ale limbajului vieţii sociale şi culturale. Astfel, în textele de explicare şi interpretare a doctrinei (numite *cuvânt de învăţătură*) se vorbeşte despre ***activitatea*** *pământească a lui Hristos* (p. 13), ***activitatea*** *de pregătire a venirii mântuitorului Iisus Hristos în lume* (p. 25), *bogată* ***activitate*** *liturgic-pastorală* (p. 39), ***activitatea*** *Sa mesianică de pe pământul acesta* (p. 527). Uneori neologismele se integrează firesc în pânza prelegerii: *Israelitenii până astăzi aduc apă din Marea Moartă, o* ***desalinizează*** *şi o aduc prin* ***conducte*** *şi* ***alimentează*** *oraşele, dar o folosesc şi pentru băut după ce o* ***tratează*** *foarte bine… şi până astăzi este* ***criză majoră*** *de apă* (**Cuvânt la Naşterea Domnului**, p. 29); *(…)arată cum trebuie să lucrăm în această* ***perioadă*** (**Cuvânt la Duminica Izgonirii lui Adam din rai**, p. 12); *postul are o* ***conotaţie*** *mai puţin religioasă* (ib., p. 12); *dumneavoastră va trebui să fiţi purtători ai acestui* ***mesaj*** (ib., p. 13); *pot să fiu mai răbdător când copilul meu îmi face nu ştiu ce* ***problemă****?* (ib., p. 14); *sîntem la începutu' postului Crăciunului, o* ***perioadă*** *de* ***cercetare*** *sufletească şi duhovnicească pentru fiecare creştin, o perioadă în care fiecare creştin îşi face* ***examenul*** *său* ***de conştiinţă*** (**Cuvânt la Duminica Samarineanului**, p. 43); *toţi avem* ***acces*** *la iertarea şi la milostivirea lui dumnezeu* (**Cei doi tâlhari**, p. 55); *iubiţi credincioşi, ne dăm cu toţii seama că* ***evenimentul*** *întâmpinării domnului nu se reduce la cazul bătrânului Simeon. Am dorit însă pentru acest an să zăbovim mai mult asupra lui, căci este* ***revelator*** (**Cuvânt la Întâmpinarea Domnului**, p. 34); *foc este viaţa religioasă: şi arde până la* ***incandescenţă***(**Parenează la hirotesie**, p. 87); *scopul nostru este dobândirea împărăţiei lui Dumnezeu şi nu să ducem aici o viaţă aşa comodă cu tot felul de* ***compromisuri****, că până la urmă faci* ***compromisuri*** *şi cu credinţa* (**Discurs religios rostit la Mănăstirea Putna, jud. Suceava**, p. 549).

În unele situaţii, neologismul vine să precizeze cuvintele arhaice sau populare, aşa ca în enunţul: *prin taina botezului în Biserica Ortodoxă, dumneavoastră, naşilor, deveniţi părinţii* ***duhovniceşti*** *sau părinţi* ***spirituali***(**Parenează la botez**, p. 97). În alte cazuri, în discurs apar ca sinonime şi lexemul nou, şi cel mai vechi, ca o explicitare: *credinţa este o* ***relaţie****, o* ***legătură*** *vie cu Dumnezeu* (**Cuvânt la Duminica Tomii**, p. 20);***recompensa*** *sau* ***răsplata*** *pentru credinţa voastră este mântuirea sufletelor voastre, adică unirea voastră cu Dumnezeu* (ib., p. 21); *cuvânt legat de semnificaţia sărbătorii de astăzi,semnificaţie care va fi* ***devoalată, descoperită*** *inimii noastre* (**Parenează la hirotesie**, p. 86)

Uneori însă discontinuitatea stilistică poate pune în pericol funcţia persuasivă a predicii. Când predomină cuvinte dintr-un singur registru lexical – *mântuire, tainic, pocăinţă, duhovnic, spovedanie, aproapele, propovăduire, nădejde, izbăvire, milostivul Dumnezeu* ş.a., celelalte pot

BDD-V4568 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:14 UTC)

distona, cf.:*pot să fiu eu mai iertător când am o oarecare **disfuncţie** cu cineva din **anturajul** meu şi aşa mai departe?* (**Cuvânt la Duminica Izgonirii lui Adam din rai**, p. 14); *de aceea ne ducem la o altă **circumstanţă** a vieţii oamenilor: aceea de a da atunci când primeşti ceva* (**Introducere la cele zece porunci**, p. 49); *creştinii veniţi mai de departe, probabil din Maramureş, în timp ce ne împărtăşeam, au înălţat câteva cântări specifice locurilor lor, dar cu **valabilitate** şi **impact** asupra tuturor* (**Pareneză la sfinţirea picturii din Biserica-Monument a Mănăstirii Hadâmbu (2)**, p. 77); *fie ca seara aceasta minunată, rugăciunea aceasta, atmosfera aceasta duhovnicească să fie pentru voi un… cum spun în engleză, **remember**, o aducere aminte* (**Pareneză la Cununie**, p. 103).

Vorbind despre limbajul bisericesc şi influenţele cărora se expune acesta astăzi, Rodica Zafiu (2001) consemnează că pericolele care ameninţă forma discursului de tip religios vin din mai multe direcţii: dinspre limbajul abstract, inevitabil la un anumit nivel al meditaţiei, dinspre stilurile ştiinţific şi publicistic şi dinspre limbajul vieţii cotidiene: „Este evident că o îngheţare în arhaicitate pură este imposibilă; deocamdată, soluţiile par să ţină mai mult de talentul individual al construirii unui limbaj omogen. În predica actuală se caută, aşadar, o formulă ideală de combinare a mijloacelor tradiţionale pentru un discurs religios fie cu limbajul ştiinţelor, al sociologiei şi al presei, fie cu acela al filosofiei şi literaturii" (ib.).

„În predici (mai cu seamă), în articole teologice (de asemenea) să nu săvârşim grava eroare de a confunda platitudinea stilistică cu ortodoxia. Demonul lozincăriei şi al stereotipiei eclesiastice este la fel de real şi de virulent ca geamănul său din literatură; pândeşte pe toţi arhiereii, preoţii şi monahii, umblând fără odihnă şi căutând pe cine să înghită, să compromită, să sterilizeze. Cele mai bune şi mai frumoase simţăminte ori mai folositoare învăţături sunt anihilate de tipizarea verbală, care-i simptom de lene, frică şi uscăciune a inimii. Tot atât de duşmănoase sunt stilul pilduitor – edificator – onctuos, stilul emfatic, stilul grandilocvent sau deprinderea comodă de a reduce predica la repetarea pericopei evanghelice. *Cazania* e frumoasă, dulce şi îmbietoare, totuşi nu poate înlocui cuvântul viu. Să nu ne fie teamă a găsi metafore originale, a folosi o vorbire pitorească, pe şleau, pe înţelesul tuturor, a înlocui cenuşiul tern al atâtor predici morocănoase cu vioiciunea culorilor puternice. Niţel fauvism n-ar strica, cutez să afirm făcând o fulgerătoare incursiune în domeniul artelor plastice." (Steinhardt 1994: 296)

BIBLIOGRAPHY

Bălan, Ioan, *Limba cărţilor bisericeşti. Studiu istoric şi liturgic*, Tipografia Seminarului Teologic Greco-Catolic, Blaj, 1914.

Bărbuleanu (Tereche), Ana-Maria, *Limbajul religios românesc actual*, Editura Universitaria, Craiova, 2013.

Chirilă, Adina, Argument pentru o reconsiderare a stilului religios în limba română, în *Studia in honorem magistri Vasile Frăţilă*, EUV, Timişoara, 2005

Chivu, Gheorghe, O variantă ignorată a românei literare moderne – limbajul bisericesc, în *Limba română*, XLIV, 1995, nr. 9-12.

Chivu, Gheorghe, *Civilizaţie şi cultură. Consideraţii asupra limbajului bisericesc actual*, Editura Academiei Române, 1997.

Deleanu, Marcu Mihail, Stilul religios al limbii române literare, în *Limbă şi literatură*, 1997, vol. II, p. 28-39.

Deleanu, Marcu Mihail, Limbaj bisericesc sau stil religios? 2013. www.diacronia.ro/indexing/details/A13033/pdf

BDD-V4568 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:14 UTC)

Frenţiu, Maria Ivăniş, *Aspecte ale limbajului liturgic românesc*, Casa Cărţii de Ştiinţă, Cluj-Napoca, 2013.
Irimia, Dumitru, *Introducere în stilistică*, Polirom, Iaşi, 1999.
Sfîrlea, Lidia, Contribuţii la delimitarea stilurilor literare româneşti, în *Studii de limbă literară şi filologie*, vol. II, Editura Academiei, 1972, p. 145-206.
Şăineanu, Lazăr, *Încercare asupra semiologiei limbii române. Studii istorice despre tranzicţiunea sensurilor*, Editura de Vest, Timişoara, 1999.
Teleoacă, Dana-Luminiţa, *Terminologia creştină în limba română*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005.
Teleoacă, Dana-Luminiţa, *Limbajul bisericesc actual între tradiţie şi inovaţie*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2008.
Zafiu, Rodica, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Editura Universității din București, 2001.

Surse

Luminița Hoarță Cărăușu (coord.), *Corpus de limbă română vorbită actuală nedialectală*, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza” din Iaşi, 2013.
Nicolae Steinhardt, *Dăruind vei dobîndi*, ed. Ioan Pintea, Cluj-Napoca, Dacia (ed. I: 1992).

Dicţionare

Ion M. Stoian, *Dicţionar religios*, București, Garamond, 1994.

BDD-V4568 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:14 UTC)